

Előfizetési árak:

A kiadóhivatalban átveve:	
Egész évre	8 frt — kr.
Negyedévre	2 „ — „
Helyben házhoz kordva:	
Egész évre	10 frt — kr.
Negyedévre	2 frt 50 kr.
Aidőkre postán szállítva:	
Egész évre	12 frt — kr.
Negyedévre	3 „ — „

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP.

Megjelenik minden nap a hétfőn és ünnep utáni napok kivételével

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Apáczai u. 3. sz.

A szerkesztőség kéziratok visszaadására vagy megőrzésére nem vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 4 kr.

NAGYVÁRAD, november 24.

Nekünk sok — nekik kevés.

Nincs Magyarországon — még a kormánypartot sem véve ki, talán még a Bánffy-Tisza csoportot sem, — egyetlen politikus sem és nincs a magyar sajtónak egyetlen közege sem, mely egyértelműleg ne vallaná, hogy az a kvóta, melyet Magyarország számára a kvóta-bizottságok megállapítottak, nagyon magas, országunk közgazdasági viszonyaival, teherviselési és szolgáltatási képességünkkel nem áll arányban.

Tegnap közöltük a kvótáról a nagyobb magyar lapoknak véleményét, mely pártállásra való tekintet nélkül a fentebb kifejezett meggyőződést tünteti vissza.

Ugyancsak tegnap terjesztette be Lukács miniszter a kvóta-törvényjavaslatot a magyar kvóta-bizottság jelentésével együtt. Ez a bizottság ugyan határozottan megmondja jelentésében, hogy a mostani számítás alapján s az utolsó évek eredményéhez képest magasabb hozzájárulási arány illeti meg Magyarországot az eddigénél, de maga is beismeri, hogy ezen az alapon is csak 33.84%-et lehet igazolni, a többi áldozatot, — ami pedig évenként közel egy millió frtot jelent — a politikai békének hozták áldozatul.

Ugyanilyen értelemben szólalt fel tegnap a képviselőházban Széll miniszterelnök is, aki, miután vázolta a kvóta-bizottság eljárását és álláspontját, így szólt:

»Egy fél százalék tehát — nem mondom, hogy ez csekély, de egy fél százalék — az, amelynek kiegyenlítésénél és megajánlásánál a béke kedvéért politikai okok szerepeltek.«

És vajjon elfogjuk-e érni ezzel az áldozattal, amit a miniszterelnök nem csekélynek mond, vajjon elfogjuk-e érni ezzel az áldozattal az óhajtott s a Felső által annyira kívánatosnak tartott békét?

A jelek azt mutatják, hogy ez az áldozat is hiába való lesz a béke érdekében.

A jelenlegi osztrák többséget képező pártok már tegnap tartott értekezletükön kimondták, hogy Magyarországnak a bizottságok által megállapított kvótáját kevesnek tartják s a javaslatot nem fogadják el. A csehek pedig átvették a németek szerepét s a Reichsrath tegnapi ülésén elkezdték az obstrukciót.

Ő Felsőge most naponként fogadja az osztrák politikai világ vezéreit. Mindegyik előtt kijelentette, hogy elvárja tőlük, hogy támogatni fogják a Clary-kormányt azon javaslatoknál, melyekből ujévig kell, hogy törvény legyen. A pártok vezérei csak a budget-provizóriumra (indemnyi) ígérték meg a támogatást, ellenben a kiegyezési javaslatokra vonatkozólag kereken kijelentették, hogy pártjukért a jótállást nem vállalhatják el.

Magyarországon azt gondolták, hogy a mi nagylelkű ajándékunk láttára az osztrákok elfelejtik a nyelvrendeleteket és a 14. §-t és sietnek a dualizmus megmentésére. Azonban úgy látszik, hogy a magyar gavallérság nem lepte meg őket

annyira, hogy politikai belátásukat visszanyerték volna.

És vajjon békét hoz-e a kvótaemelés a magyar politikai világnak?

A függetlenségi párt állásfoglalása.

Parlamenti körökben jelenleg a legnagyobb érdeklődéssel néznek a függetlenségi és 48-as párt állásfoglalása elé. A párt két hét előtt oly értelmű párthatározatot hozott, mely szerint a párt erős akciózt indít a Házban a kvótaemelés és a kvótaemelő Széll-kormány ellen, külön végrehajtó bizottságot is küldött ki. A tegnapi ülésen Hentaller Lajos, Pichler Győző, Rigó Ferencz, Marjay Péter, Leszkay Gyula és az öreg Lakatos Miklós voltak azok, a kik hevesen kikeltek Széll Kálmán ellen és néhány perczig nem engedték őt szóhoz jutni.

A fentebb említett hat képviselőn kívül főleg Komjáthy Béla és Barta Ödön is a nagy harc mellett vannak, valamint az öreg Madarász József is. Ezek meg is indítják a nagy vitát és remélik, hogy mintegy 25—30 felszólalás lesz is a párt részéről.

Végül még egyet.

A függetlenségi és 48-as polgárság egy küldöttsége ma délben felkereste Kossuth Ferenczet és újból felkérte, hogy szónokoljon a gyűlésen vasárnap délután.

Kossuth Ferencz erre kijelentette, hogy ma ugyan egészen jól érzi magát, de nem tudja vasárnap hogyan lesz és úgy nem ígérheti meg a megjelenését.

A függetlenségi és 48-as polgárság küldöttei megértették a feleletet és nem forszírozták tovább a kérdést, hanem azért megtartják a nagygyűlést.

A „TISZÁNTÚL“ TÁRCZÁJA.

A toreádor.

(Spanyol életkép)

Clara Tsudi után Idem.

Ama kezdetleges, ösvényforma utak egyikén melyek Madridból kiindulva San Fernando falucska mellett kigyóznak el, 1895 szeptembernek egyik verőfényes reggelén áhítatos imába merülve térdepelt az út szélén álló Szent-Antal szobor lábánál egy fiatal leány. A felkelő nap sugarai fényözönbe vonták a lány barnás-sárga szép nyakát, melyre kékes színbe játszó sötét hajfonatok omlottak alá. Olyan dus volt ez a hajkorona, hogy még a spanyolok közt is ritkaság számba ment. A szép formájú rendkívül kicsi lábak kikandikáltak az andaluziai szoknya redői alól. A leány fájdalmasan tekintett fel azzala színfekete, kő nyitól nedves szempárral az égre és kinos sóhaj tört elő pihegő melléből. Volt valami megkapó, bűbájosan harmonikus abban a képben, melyet az áhítatba merült imádkozó leány nyújtott ezen a szélcsendes reggelen.

Egy fa mellé lapulva már jó ideje nesztelenül s a látványtól megigézve figyeli a leányt egy fiatal. Midőn a leány a kereszt mellől feláll, a férfi is elhagyja rejtekhelyét és elébe megy amannak.

— Jaj, de megijesztesz Francesco! — tör ki a nő félig bosszusan. Hát sohasem lesz már nyugtom te tőled?

— Mintha nem tudnád Mercedes, hogy nekem is lehet valami benső óhajom és kérni valóm Szt. Antaltól! válaszolt az ifju, kigyult szemekkel bámulva a leányra.

— És te azt hiszed, hogy Szent Antal a te kérésedet meghallgatja? — kérde a leány egy kissé pajzánul.

Francesco úgy tett, mintha a kérdést nem hallaná.

— A nagynénédől jössz ugye, Fernandóból? Kezdte újra az ifju, miközben megindultak Sokáig oda voltál!

— A nagynémem beteg volt. Szüksége volt reám, — szólt a leány röviden.

— Épen jókor érkezél. Ma este nagy előadás lesz az arénában. Hidd el, hogy nagyszerű lesz. Az aréna gyönyörű díszítéssel s épen a

te rokonod Don Miguel, a leghiresebb madridi toreádor fog vendégszerepelni.

— Tudom, Don Miguel már értesített felőle. — Mit, neked levelet küld róla a hegyek közé a toreádor? Különbben nem is hiszem, hogy ő ráérne neked írkalgatni, — jegyezte meg gonosz képpel — a mennyire elfoglalják őt most a szépséges és előkelő senorák a városban.

Mercedes hirtelen sarkon fordult. Arcza halott halvány lett, szemei szikráztak.

— Mit értesz te az ilyenekhez? — szólt a leány megragadva a fiatal ember karját és megállítva őt.

— Én csak azt tudom, a mit az egész világ tud. Manuela leánya, a szép Eugénia vetette rá kedvesedre a szemeit, már pedig a kit ez a lány egyszer hálójába kerit, az meg van fogva, az nem tud tőle többé szabadulni.

— Álnok ember! — szólt Mercedes reszkető hangon, mialatt szemei úgy ragyogtak, mint a szurony hegye. — Te jól tudod, hogy én szeretem őt és mi egymásé leszünk. Te féltékeny vagy rám és azért gondoltad ki most ezeket a meséket.

— Természetes, hogy az vagyok. De jól fontold meg, hogy mit teszesz, mielőtt engem

A hölgyközönség figyelmébe!

Van szerencsém értesíteni, hogy főútcza Karaguly-házban levő üzletemet nov. 1-től főútczai Bartsch-házba, Széchenyi-szálloda mellett helyeztem át. Egyszermind felhívom a tisztelt hölgyközönség figyelmét szokott bécsi bevásárlási utamból hozott legmodernebb, izléses párisi és bécsi modeljeimre is, eddigi becses pártfogásukat továbbra is kérve, kellő tisztelettel:
Ausländer Berta.

A gyűlés szónokai lesznek: Barabás Béla, dr. Schweighofer, Klein Pál, Eötvös Károly és Kürschner Jakab.

Kraxlhuberék vasutai.

Uj villamos vasuti összeköttetés készül Pozsony és Bécs között. Az osztrák kormány elhatározta, hogy a villamos vasutvonalat Bécs-től Ausztria határáig építi ki, a magyar kormány pedig megadta az engedélyt, hogy a vonat az ország határán fel egész Pozsonyig terjedjen.

Ez befejezett tény, valamint az is, hogy Pozsony és Bécs között minden órában közlekedjék a vasut.

Az a kérdés merült itt föl, hogy mi befolyása lehet ennek az új közlekedésnek Pozsony magyarosodására egyrészt és anyagi felvirágzására másrészt?

Bizonyos, hogy abban az esetben, ha a kormány a készülő veszedelmet valamelyes bölcs intézkedéssel meg nem előzi, akkor az amugy is német ajku magyar város lakói még jobban elnémetesednek. A pozsonyi Kraxlhuberek amugy is nagyon granitálnak Bécs felé s ha most a távolság Pozsony és Bécs között a minimumra redukálódik, Pozsony városa a legjobb uton van arra, hogy teljesen ki legyen szolgáltatva Bécsnek.

Lehet-e ezt kormányzati providenciával megelőzni? Lehet-e megmenteni Magyarországnak Pozsonyt, a mely már olyan régen Bécs hipnotizáló hatása alatt áll?

Egy eszköz mindenestre alkalmasnak látszik ennek a megakadályozására s ha a kormányzat idejekorán erélyesen alkalmazza, mindenestre nagy szolgálatot tesz a magyar érdekeknek.

Ez az eszköz pedig nem volna más, mint egy Pozsonyban létesítendő nagyszabásu marhavásár és élelmezési piac.

Tudvalevő dolog, hogy Bécsben minden élelmezési cikk drágább, mint Pozsonyban; különösen pedig a husfélék hasonlíthatatlanul drágábbak. Nincs természetesebb dolog tehát, hogy most, mikor ismét sokkal közelebb viszik Pozsonyt Bécshez, a huspiacznak egy központját kellene megteremteni Pozsonyban. Annál in-

kább kellene evvel sietni, mert az élelmes bécsiek már most arra törekszenek, hogy ők inauguráljanak a saját pénzükön, saját érdekeik szolgálatára egy óriási marhavásárt Pozsonyban. Azt azonban a magyar kormánynak nem szabad megengednie. Magyar pénzen, magyar érdekek szolgálatára kell ezt a marhavásár-központot ott megteremteni és magyar hivatalnokkal fenntartani.

Ezzel nemcsak azt érjük el, hogy Pozsony gazdasági helyzete előnyösen megváltozik, hanem azt is, hogy az a temérdek magyar hivatalnok, a ki ott alkalmazva lesz, mindenestre a magyarság érdekeit fogja szolgálni, a magyar nyelvet fogja kultiválni s terjeszteni. Elérjük továbbá azt is, hogy az a roppant embertömeg, mely élelmezési cikkek vásárlására Pozsonyba fog özönlenni, mégis kénytelen lesz a magyar viszonyoknak meghajolni, a magyar kultuszt elősegíteni. És így ellensúlyozná a magyar kormány azt a nyomást, a melyet Bécs az új villamos vasutvonalattal Pozsonyra gyakorolni akar.

De mindenestre sietni kell vele, mert Hannibal ante portas. A bécsiek mindenkor tudtak sietni.

A pálinka és pénz.

Rövid s majdnem mindennapi hír! Két rongyos ruhájú ember, akinek aligha akadt betevő falatja, megmaradt pénzén leissza magát s mikor a füstös pálinkamérésből az utcára kerülnek a fényes palotások közé, egyik pénzt talál. Egy pár forint az egész. Részeg fővel összevesznek s az egyik belelőki a másikat a vízbe s aztán mint ki jól végezte dolgát tovább megy. Csak reggel felé józanodik ki, kissé álmos, nehéz fejjel eszébe jut a tegnapi est, lelkiismeret furdalást érez s jelentkezik a rendőrségen, ahol jegyzőkönyvet vesznek fel, bezárják — s minden úgy megy tovább, mint eddig, azzal a különbséggel, hogy egy embert belelőttek a Dunába s az ott halálát lelte.

Kovács István napszámos az egyik, a másiknak nevét nem tudják.

A nyomoruság hozta őket össze. Kovács István Gombáról való. Csak tegnap jött fel a fővárosba, hogy munkát keressen. Itt él fe-

lesége is, aki néhány hónapi együttlét után ott hagyta.

Kovács hiába kereste feleségét. Munkát sem kapott. Szomoruan ment végig a Csömöri-uton, ahol egy rongyos ruhájú ember került eléje. Egymásra néztek, aztán mint a kiket egy gond bánt, megszólították egymást:

— Mit néz maga olyan szomoruan maga elé? — kérdezte az ismeretlen.

— Nincs munkám — felelte Kovács — seholsem.

— Nekem sincs. Azért nem busulok, gyereünk egy kis sziverősítőre.

Sorra járták a pálinkaméréseket. A mint többet-többet fogyasztottak a tüzes italból, még jobban megeredt a nyelvök s kiöntötték szívök buját.

— Feleségem ott hagyott — beszélte Kovács — azt nem bánom, legalább nem kell el-tartanom. Hanem, hogy az ember még munkát se tudjon kapni, a mikor dolgozni akar, az mégis disznóság!

Nagyot csapott öklével az asztalra.

— Bizony, bizony — bóbiskolt rá az ismeretlen.

— Szegény embernek nincs szerencséje! — folytatta Kovács. — Hiába tesz az még a lutriba is. Szegény embernek szegény a szerencséje!

Közbe pedig fogyott erősen az ital.

Kitették az utolsó krajczárt az italért! s dühöngve hagyták ott a pálinkamérést. Mentek, mentek . . . egyszerre az ismeretlen szeme egy vörös zsebkendőn akadt meg. Előtte fekkdt az utcán. Valami bele volt csomagolva. Felvették és hét ezüst forintot találtak benne.

— Valóságos dáriusi kincs!

— Felezzük meg, indítványozta Kovács.

— Együtt találtuk.

— Nem felezem én — felelte a másik.

— Rám fér ez a pénz.

— Hiába a beszélt Kovács, a másik csak nem akart felezni.

Kovácsot megszállta a pénzvágy ördöge.

A pálinka is dolgozott benne erősen, biztatta, bujtogatta: »vedd el hát erőszakkal!« Sovár szemei odatapadtak, a mint társa boldogan számlálgatta az ezüst forintosokat.

Nagy pénz volt neki, a ki már az utolsó krajczárját elitta. A toroka olyan száraz lett

meg szegyenitenél! Mert hidd meg nekem azt az egyet, hogy Don Miguel már rég elfelejtett téged s szíve csak a szőke Eugéniáért lángol.

A férfi itt megállapodott és tovább is lelke beszélt a leánynak. Mercedes azonban rá sem hallgatott. Szapora léptekkel sietett a város felé. Francesco melléje akart csatlakozni, de a leány fenyegető mozdulata vissza tartóztatta őt és lecsüggesztett fejjel szomoruan ballagott haza felé.

* * *

Tikkasztó meleg nap volt. Madrid utcái egész néptelenek voltak. Csupán egyes rongyos külsejű suhanczok járták be a várost és törték meg a csendet folytonos »Los toros! Los toros!« kiáltásukkal. A város csak kevéssel az előadás előtt kezd álamból magához térni és feleszmélni. És ilyenkor csakugy özönlik a nép: ifju és öreg, gazdag és szegény a város különböző rég pontjairól az aréna felé. A bikaviadalok bolondjai mielőtt megindulnának, csoportokba verődnek a prádót diszitő nagy szőkő kutak körül. A nők csipkés mantillokba burkolják fejüket és vállukat, zöld vagy piros selyemszoknyát vesznek magukra és versenyre kelnek egymással abban, hogy ki tud többet csevegni a küszöbön álló nagy ünnepélyről.

Miquel az ünnepelt toreádor öltöző kamrájában vesztegel. Aranysujtásos viadori ruhája még inkább kiemeli izmos és mégis karcsu, hajlékony alakját. Termete magas. Fejét büszkén

hordozza, amint egykoronát, széles vállai felett. Arcának erélyes vonásain bizonyos meleg mosoly árad szét, míg a kezében levő levelet olvassai. Oh te szegény gyerek! Kedves egyetlenem! »Mormogva csendesesen. »Tudom, mennyire fáj neked az elmaradás a mai estéről. Azt írod nekem, hogy a nagynénéd betegsége kényszerít reá. Ah, milyen unalmas lesz nekem az ez est, ha te nem leszel mellettem, kedvesem!«

A viadór zsebébe rejti a levelet. Épen ki akar lépni az aréna porondjára, midőn az egyik pikádor feje jelenik meg az ajtó nyílásban és titkosan int a toreádornak.

— Ujra egy szerelmes levél! — susogja halkán az est hősenek, midőn ez feléje közeledik. — Egy igen előkelő hölgynek a kézvonása.

Boldog, irigylésre méltó ember te! És átadja a rózsaszínű, illatos levélkét gazdájának.

A toreádor közönyösen bontja fel a levelet és önelégülten mosolyog: »Mekkora szerencse! Előadás végeztével beszélni akar velem. Most már igazán hálát kell adnom Istennek, hogy Mercedes nincs ma jelen az előadáson. A kicsikém szerfelett féltékeny s tudja az ég mi történe, ha beszélgetni látna a grófnővel! . . .

A viadal persze elérkezett. A lépcsőszerűen emelkedő ülősorok legalsóbbikán a legszenvedélyesebb és legzajosabb néző publikum közt ül Eugénia grófnő. Sugár természetű drágaköves gyöngyös fűző teszi még karcsubbá. Legyező helyett egy lovagostort tart a kezében, mert lóháton jött a szép amazon az arénába. Övében

egy hegyes és éles tör villog s kicsi lábai piros selyem csizmába vannak bujtatva. Vörösbe csilámló puha szőke haj hullámszik fején, melybe gyönyörű rózsákat és gyöngyöket font bele komornája. Kék szemei tüzet szórnak a hosszú szempillák alól, melyek félig elfedik a szép szemgolyókat. Üde szépsége rátereli a közfigyelmet. Mindenki csak a szép látomást nézi elbődülve. Mosolygva, mint egy kiskirályné köszöntet a szép Eugénia jobbra-balra, mintha csak az egész közönséggel enyelegne.

Most hirtelen betoppannak a viadal szereplői és kezdetét veszi az ünnepély. A pikádorok dárdáikkal és a vörös posztóval a végsőig feldühösítik a bikát. A közönség izgatottan gyönyörködik a vad hajszában és a pikádorok ügyességén, kik a kellő pillanatban macska-ügyességgel térnek ki a feldühösített állat öklélő szarvaielől.

A kegyetlen játéknak egyre több ló esik áldozatul. Enrico, a matádor sebesülten hagyja el az arénát. A nézők még izgatottabbakká lesznek, új felvonás következik.

Trombiták harsogása és sipszó mellett adja meg az alkade (a bíró) a jelt a bika leszurására. Miguel lesz e perczen az egyedüli hős a nézőtérén. A toreádor hosszú pallossal és egy zászlóval a kezében, melyet ide-oda lobogtat, közeledik a dühében nagyokat fújó, végsőig felingerült ellenfél felé, mely habos szügyekkel, vérben forgó szemekkel kapálja a homokot, úgy, hogy az szerte-szét hull.

egyszerre: nagyon szomjas lett még egy kis pálinkára.

A Dunaparthoz értek ekkor.

Kovács itt hirtelen körülnyalabolta társát, keze a piros zsebkendő után kapott. A másik sem hagyta magát, dulakodás támadt. Kovács volt az erősebb s társát belelökte a Dunába.

Sötét volt, senki sem látta, csak a víz locsogását nagyot. Aztán mégis mintegy megriadva tettétől, elfutott onnan.

... Csak lassan ébredt tudatára gőzölgő feje annak, a mit tett. A pálinka mámor elszállt, megszólalt a lelkiismeret s oda vezette egy rendőrhöz, a kinek az egészet elmondotta:

— Nem tudom, — így fejezte be — hogy nem fuladt-e meg a pajtásom?

A rendőrség rögtön megkezdte a kutatást, de még eddig semmi bizonyosat nem derített ki.

Kovács most fogva van.

Most már jól van! a talált pénz sem kelene neki, szívesen vissza kívánna pajtását is a hullámsírból, a hová azt a pálinka s pénzvágó démonja lökte vele.

Az ál orvosnövendék.

Nagyvárad, november 24.

Tegnap számunkban megírtuk *Lajtos Elek* recte *Nógrády* Antal szélhámosságát, a ki hamis dékáni bizonyítvánnyal csalt ki tekintélyes pénzösszegeket, de a nagyvárad káptalanhoz intézett kérvényével kistült az egész turpisság.

Az ál orvosnövendék kérvénye mintegy két hete érkezett a nagyvárad káptalanhoz. A kérvény aljára e pár ajánló szó volt jegyezve:

Lajtos Elek az orvosegyetem IV. éves r. hallgatója s mint ilyen tanulmányait szorgalmasan végzi, viselete megfelel az egyetemi szabályzatnak. Segélyezésre ajánlom.

Budapest, 1899. november hó.

Dr. Klug Nándor,
dékán.

A név mellé volt a pecsét útve.

A kérvényt dr. *Bognár* István kanonok, a ki a m. kir. tudomány-egyetem rectora volt

egy időben, megtekintette s feltűnt neki, hogy daczára annak, hogy minden dekanátusnak van külön pecsétje, a kérvény alá még sem az orvosi kar dékáni pecsétje, hanem az egyetemi rector pecsétje van útve. Kijelentette, hogy az ajánlat hamis és így azt *Schweiger* Ede, a l. sz. káptalan ügyvédje egy pár figyelmeztető sor kíséretében felterjesztette az orvostudományi dékánhoz. Így került törbe az ál orvosnövendék, amint azt már megírtuk.

Nógrády Antal jól ismert szélhámós, 43 éves nőtlen napidíjas. Az utóbbi időben ügynökkösködéssel is foglalkozott és már többször meggyült a baja a büntető hatóságokkal. A büntetés elől azonban mindig kivonta magát, mert elmebetegnek mondták és a tébolydába vitték. Volt a lipótmezei, a győri, a kaposvári elmeógyógyintézetekben, a honnan rendszeren mint gyógyultat bocsátották el, sőt egy ízben az irgalmasok budai kórházának megfigyelő osztályáról meg is szökött. A 80-as években az egyik miniszteriumban napidíjas volt. Ekkor az elhasznált bélyegeket értékesítette, a miért aztán először került a büntető törvényszék elé, mely 1881-ben vizsgálati fogságba helyezte, a honnan a tébolydába került. A mikor nem volt valamelyik tébolydában, rendszeren munka és foglalkozás nélkül kóborolt, de úgy látszik mindig volt elég jövedelme, — hogy miből, az most derült ki. Néhány hónap előtt beállított az orvosi klinika portásához és *Lajtos Elek* szigorló-orvosnak mutatva be magát, arra kérte a portást, hogy engedje meg, hogy leveleit az ő címére címzettethesse. A portás megengedte és azóta gyakran jöttek levelek, de leginkább pénzküldemények.

A vizsgálat eddig kiderítette, hogy a szélhámós Egerből, Szepesváraljáról, Szombathelyről, Győrből, Besztercebányáról kapott pénzes utalványokat. Valószínű, hogy innen is hamisított kérvényekkel csalta ki a pénzt. A vizsgálat folyik.

TAJÉKOZTATO.

Nov. 25. Estély a tanító körben.

Nov. 26. A nőegylet thea-estélye a bémer-téri czukrászda helyiségben d. u. 5 órakor.

Decz. 6. Esküdtészki tárgyalás.

Decz. 10. A zenekedvelők hangversenye.

UJDONSAGOK.

Az orleansi herceg Budapesten. Mialatt a párisi szentitus előtt javában folyik az orleansi herceg híveinek nagy összeesküvési pöre, addig Fülöp oleánsi herceg nyugodtan tölti napjait Alcsuthon. Ha szórakozni vágyik, beberándul Budapestre. Ma délelőtt például meglátogatta az Országos Kaszinót. Végigjárta az összes fényesen berendezett helyiségeket és aztán megreggelizett a Kaszinó éttermében. A magas vendéget Müller, a Kaszinó vendéglőse személyesen szolgálta ki. A herceg kitűnő étvágygyal evett és meglepedését fejezte ki a vendéglősnek.

*** Kigyuladt mágnás palota.** Fővárosi tudósítónk távirja a következő tüzesetet: A nyolczadik kerületi u. n. mágnás-fertályba *Festetich* Tasziló gróf palotája délelőtt kigyuladt. Az ott lakók rémülten vették észre az egyre terjedő égést, mert a palota telve van ezekre menő műkincsekkel s butorzattal. Az első emeleti táncsteremnek és előszobájának üvegmenyezete nemsokára óriási csörömpöléssel beszakadt. S mikor már a veszedelem elkerülhetlennek látszott, a szolgák óriási erőfeszítést tettek az értékes holmik megmentésére. A falakról leaggatták a tizezreket érő gobelineket, leszedték a csillárokat, kihordották a butorokat s a kár mégis 40,000 frt. Az égő palota előtt ezrek álltak és számos mágnás, a kik nem tudták eléggé sajnálni a gyönyörű palota pusztulását. *Festetich* grófnak, a palota urának, ki most Keszthelyen időzik, megsürgönyözték a tüzesetet. A tűz az által keletkezett, hogy a tetőzetten egy *Lukács* nevű bádigos forrasztott s a tüzes forrasztóval meggyújtotta a tetőzet régi fáját. A tűz kiütésekor a vigyázatlan bádigos elmenekült, de letartóztatták.

*** A városok háztartásának rendezése.** A közigazgatás államosítása már régi idea; tárgyalták is már s az eredmény csak egy visit kártya törvény lett, a mely két szakaszában kimondja, hogy a közigazgatást államosítani fogják. A belügyminiszteriumban most a városok háztartásának rendezéséről fognak tárgyalni, a mely némileg összefüggésben van a városok közigazgatásának államosításával. A miniszter

Érzi az állat, hogy utolsó, de legveszélyesebb ellenével kell szembeszállania életrehalálra.

A toreádor most elszántan előre tör és ráveti magát a bikára. A fényes penge egy pillanat alatt keresztül szalad a meglepett állat nyakszirtjén. Ez az ugynevezett halálos dőfés. Még egy rövid rángatózás s a bikának vége.

A zene újra felhangzik, a nézőtíren tomboló tetszészaj kerekedik: nők és férfiak vegyesen kiabálnak, zsebkendőket és sapkáikat lobogtatják.

Eugénia felemelkedik helyéről: neki kell a győzöt megkoszoroznia. A toreádor az ifju grófnő elé lép. Az ifjak szemében kigyul a tűz, tekinteteik találkoznak. Eugénia mosolyogva adja át a díjat a győzőnek. Néhány szaggatott szót is suttog hozzá. A toreádor mosolyogva felel valamit s azután meghajítja magát a grófnő előtt és a szinfalak mögé megy.

A nézők közül senkisé hallotta, hogy micsoda szóváltás esett a grófnő és toreádor között, csak egy szénfekete hajú fiatal, a ki az egész előadás alatt közvetlenül a grófnő mellett állt. Ez feszülten figyelte Eugéniát és egyetlen mozdulata sem kerülte el figyelmét. Egy nagy köpenybe volt burkolva, melynek színe egyezett a kasztiliánák nemzeti színével. A ifju tartása s járása könnyed és kellemes, akár csak egy nőé.

Eugénia távozik az arénából. Lassu léptekkel halad át a nagy cascade-hoz vezető téren.

A titkos ifju mindenütt nyomában. A leány nem veszi észre kíséretjét s fennhangon szól oda valamit szolgájának, a ki — mint látszik — urnőjére vár. A szolga erre egy tárgyat nyújt át urnőjének, mely selyemkendőbe van tekergetve. Azután magára hagyja Eugéniát, miután parancsot kapott, hogy a paripát a közelben készen tartsa.

Az ifju egyik nagyobb kőoszlop mögé húzódik. A grófnő türelmetlenül jár fel s alá.

Most egyszerre gyors léptek hallatszanak és egy perc múlva ott terem a grófnő előtt a toreádor. Eugénia kezét nyújt Miguelnek, a ki azt forrón megcsókolja. Az elrejtőzött ifju lélekzetét visszafojtva figyel, azonban csak pár töredézet tud a beszédből megérteni. A toreádor most átveszi a becsomagolt tárgyat Eugéniától. Azután ismét kezét csókol és elválnak.

A grófnő épen nyeregbe akarja vetni magát, midőn a ráleselkedő ifju a homályból előre tör. Gyorsan mint a villám, előrántja köpenye alól a tört és a lovagnő felé szur. A ló felágaskodik s a szuras az állatot éri. Ekkor elősietnek a grófnő szolgálai és az idegent letartóztatják. Eugénia sápadtan szikrázó szemekkel fordul vissza lováról és parancsoló hangon szól oda embereihez: »Vigyétek a nyomorultat a lakásomra!« Jól vigyázzatok rá, míg csak mást nem parancsolok. Addig pedig egy szó se legyen az egészeiről!

* * *

Egy nap mult el az est óta. Pepa, a grófnő meghitt komornája ép most végzi az utolsó igazítást urnője reggeli toilettéjén és munkájával nagyon meg van elégedve. Arczán a néma bámulat palástolhatatlan kifejezésével szemléli urnőjét és szemmel látható, hogy nem tud megválni a szobától.

— Mi a véleményed a mi foglyunk felől Pepa? — kérdi a grófnő. Ugy-e legszívesebben látnád őt az akasztófán, mivel hogy az én életemre tört.

Pepa egy kis ideig hallgat, azután hamiskán deríti fel szépnek éppen nem mondható vonásait.

— A grófnő nagyon el fog csodálkozni azon, a mit újságolni akarok. Szóval meg később.

Eugénia félig fekvő helyzetéből fölemelkedve kíváncsi tekintetet vet komornájára.

Pepa pedig így folytatja mondandóit: Mikor ezt a fiatal embert az este idehozták és az inas elmondta, hogy a grófnő csaknem áldozata lett egy gyilkossági kísérletnek, mindjárt abban a hiszemben voltam, hogy ez a jó madár is egyike azoknak a futó bolondoknak, a kik — mint azt már egészen megszoktuk, — fülig szerelmesek a grófnőbe és mindig körülötte lézengenek s hogy bizonyára féltékenységgel vitte rá arra a lépésre. Elhatároztam, hogy kivallatom emberünket és a mint egy kissé lecsillapodott, azonnal felkerestem szobájában. A fogoly az első pillanatra igen különös alaknak

megkereste a városok törvényhatóságait s ezek között Nagyvárad városát is, hogy a városok háztartásának rendezésével kapcsolatos kérdések tárgyalhatása érdekében tegyen jelentést a városban fizetett állami (házbér és házostály) adó mennyiségéről, továbbá arról, hogy állami bor- és husfogyasztási adó címén az 1898. és 1899. évben mily összegeket fizettek a kincstárnak s a folyó évre mily összegeket irattak elő a város területén. Fel kell tüntetni továbbá külön rovatban az új házak adómentességét, amelyek azonban adómentesség címén nem fizettetnek be.

*** Rombolás és építés.** Érdekes képe van most az új színházkörnyékének. A Bazár-szoros kiszélesítése céljából széthányják a Mayr-, Weiszlovits- és Hillinger-házak épület-tömbjét. A bontással igen gyorsan haladnak, a nélkül, hogy a forgalmat csak legkevesebb is akadályoznák. A Mayr-házat már majdnem a földig lerombolták, a Hillinger-házból is csak a földszinti rész van még meg. — A színháznál se rényen dolgozva a vasfedélszerkezet felrakásán. A gyárból teljesen készen öntve érkeztek teljesen készen öntve érkeztek meg a fedél egyes részei s csak össze kell csavarokkal erősíteni. A nagy bontásnak és a színház építésének sok nézője van.

*** A Tanítók Köre elhalasztott estélye.** A nagyvárad Tanítók Körének ma délután 5 órára hirdetett estélye, közbejött akadályok miatt december hó 2-ára lett elhalasztva.

*** Új bakancs a katonáknak.** Csak akkor tudja meg valóban az ember, micsoda fontos, kiváló testrészei neki a lábak, ha katona lesz. Ott előadásokat tartanak a láb fontosságáról és a legszigorúbban büntetik meg azokat, a kik nem vigyáznak eléggé a lábaikra. És ez természetes is. Hadviselésre csak az a katona alkalmas, a ki jól tud menetelni. Ehhez pedig feltétlenül szükséges, hogy a lábak épségére nagy gond fordítsanak. Legujabban a honvédelmi miniszter gondja kiterjed a bakák lábaira is. Néhány száz darab asbest-szövettel bélelt bakancsot küldtek szét különböző ezredekhez, azzal az utasítással, hogy azt használják ki és az eredményről tegyenek hozzá jelentést. Az

asbestos bakancsok előnyét felismerték az ezredeknél. Azt állítják, hogy e szövet megvédi a lábat a feltöréstől, hidegtől és átázástól. Legközelebb néhány milliót költenek el asbest-szövetre, mivel el fogják látni a katonaságot asbest-szövettel bélelt bakancsokkal.

*** Temetés.** Tegnap délután nagy részvét mellett temették el Fehér Zsigmond, a »Kis-pipa« vendéglősenek hült tetemeit. A nagyszámu résztvevő közönség között a Lajos-asztaltársaság tagjai testületileg vettek részt, a nagyvárad pinczéregylet tagjai pedig diszlobogójuk alatt majdnem teljes számban jelentek meg. Az egyházi énekkar gyászéneke után Sulyok István ev. ref. lelkész megható imát mondott a koszorúkkal teljesen elborított korporsó felett. Az elhunyt derék vendéglőst az olasz-i temetőben helyezték örök nyugalomra.

A koszorúk feliratai a következők voltak: Szeretett férjének és apának — bánatos özvegye és fia.

Fehér Zsigának — a kolozsvári színművész-barátai, kik sirodában sem felednek.

A nagyvárad pinczér-egylet — buzgó tagjának.

A nagyvárad Lajos-asztaltársaság — Fehér Zsigmondnak.

Rokon szeretet jelül — Kiss Márton és családja.

Özv. Stidl Ferenczné — tisztelete jelül.

Fröhlich József és neje — tisztelete jelül.

Szabó Imre és neje — tisztelete jelül.

A margittai első temetkezési egylet — Alapítójának.

Erzsi, Feri és Irmuska — a jó sógornak.

Lőrincz Albert és neje — szeretete jelül.

A díszes temetést Veiszlovits Adolf és fia első nagyvárad disztemetkezési intézete rendezte.

*** A régi honvédek ügyei.** A nemzet elég bőkezűen gondoskodott a forradalom vitéz katonáiról, a mennyiben bizonyos nyugdíjat juttat minden egyes igazolt honvédeknek, melynek mennyisége attól a katonai rangfokozattól függ, melyet a nyugdíjazott tényleges honvéd korában betöltött. A honvédigazolásokat azonban 1892-ben beszüntették, a kik ekkor nem igazoltatták honvédlétüket, azok elvesztették jogukat a nyugdíjhoz. Ilyenek pedig igen sokan vannak, főleg az alsóbb osztályból. Az élet gondjai közt megfeledkezvén vagy tudomást sem szerezhetvén a terminusról, hiába viselik a dicső csatákban kapott sebhelyeket testükön, nem vétetnek fel többi bajtársaik közé. Az ilyen utólagos jelentkezések okát sokszor abban

lehet találni, hogy az illető volt honvéd sok esetben, míg az ereje el nem hagyta s a munkát birta, nem akarta igénybe venni a segélyt, de most öreg napjaira kénytelen vele. Innen van, hogy a honvédek száma egyre szaporodik: Az orsz. honvédegylet évi gyűlésein minden esztendőben megbeszéli az ő házi ügyeit. Mint értesülünk, az idén ebben az irányban is történtek lépések s lehet, hogy az igazolások az egyes honvédegyletek útján ismét megindulnak. Egy másik vizás körülmény ellen is történt az idén felszólalás az orsz. gyűlésen. Az alapszabályok értelmében eddig csak azon honvéd özvegy részesülhetett nyugdíjban, a ki még 48-ban összekelt férjével. Minthogy pedig a dicső honvédsereg csupa suhancg korban levő ifjabból állt, vajmi kevesen hagyhattak maguk után nyugdíjképes özvegyet. Most határozatba ment, hogy az 1867-ig egybekeltek nejei is folyamodhatnak nyugdíjért, vagyis a volt honvédek családjáról méltányosabb alapon történik gondoskodás. A honvédegylet idej tanácskozássának ez egyik legszebb eredménye.

*** Furcsa ünneplés.** Nagy örömmel olvasta bizonyára mindenki, hogy Belényesben a gör. keletiek milyen fényes istentisztelettel ünnepelték meg Erzsébet királyné névünnepeit. Egyik olvasónk értesítése azonban igen furcsa színben tünteti fel ezt a nagy buzgóságot. A főgymnasium ugyanis hazafias ünnepélyvel kötötte egybe az istentiszteletet, mely bár oly időre volt téve, mikor már mindenütt befejezték az istentiszteletek, mégis éppen a gör. kel. internátus növendékei hiányoztak az ünnepélyről. Ezáltal bizony olyanféle ünnepélynek tűnik fel a gör. kel. atyáknak, mintha inkább — el akarták volna vonni ezzel az internátusbelieket a gymnasium hivatalos ünnepétől. Ez pedig függelmi sértés és nem ünneplés.

*** Hogy ütötték ki Schlick tábornok szemét?** Rozsnyón a minap halt meg Bajkór Tamás nyugalmazott aljárásbíró 72 éves korában, a ki a szabadságharcot, mint a vitéz 9-ik zászlóalj vörössapkás őrmestere harcolta végig, azóta le se tette a magyarruha viseletet. Bajkór albiró a 40-es évek elején, mint fiatal katona Schlick tábornok 4-ik huszárezredében szolgált, halála előtt többeknek elbeszélte, hogy Schlick tábornok mint vesztette el a jobbszemét, a mit aztán selyemkendővel kötött be s erről is ősmert alakja lett az ellenünk küzdő hadsereg vezérkarának. A félszemű tábornok a 40-es évek elején a Debreczenben állomásozó Klenan Chevaulegers nevű vasasnémet ezred-

tűnt fel előttem. Soha nem láttam olyan férfit életemben, a kinek ilyen hosszú haja és ily picziny lábai lettek volna. A mint ezen az alakon végignézttem s lábaim gyökeret vertek és hangos nevetésre fakadtam. A fogoly tűzbe jött és a mint észrevettem, igen nagy kedve lett volna rám rohanni. Én azonban vállalt megveregedve így szóltam hozzá: »Hó, csak ne olyan hevesen kedves, hugomasszony!« — Mit beszélsz, hugomasszony? — kérdi csodálkozva Eugénia. — Hihetetlen? Hát egy nő tört volna az életemre? Ugyan mi indíthatta erre a szerencsétlent?

— Kezdetben előttem is érthetetlen volt a dolog. Leültem tehát a leány mellé és azon iparkodtam, hogy megnyerjem bizalmát. El is beszélte aztán nekem keserves könyhullajtások közt az egész történetet. Bevallotta, hogy Miguel toreador az ő jegyese. Egy ideig távol volt Madridtól, mely idő alatt mint látszik, olyas valakivel találkozott, a ki azt a gyanut támasztotta lelkében, hogy a toreador hűtelen lett ő hozzá s hogy a grófnő érdeklődne a szeretője után. Tegnap tehát saját szemével akart meggyőződni a felől, hogy van-e a gyanunak valami alapja. Alruhában s a nélkül, hogy itt kedvesének sejtelve lett volna a szándékáról, megjelent az arénában és az egész előadás alatt szorosán a grófnő közelében tartózkodott. Látni vélte, hogy a grófnő és a toreador tüzes pillantásokat váltanak egymással s úgy hallotta, hogy légyottot is adtak egymásnak. Ő erre utánuk lopózkodott, látta,

hogy mily hévvel csókol Miguel kezét a grófnőnek s hogy ez valami értékes tárggyal ajándékozta meg az ő szeretőjét. Magából kikelve s őrzöngő szenvedélyétől ragadtatva utána rohant a grófnőnek és bizonyára meg is öli a grófnőt, ha a szurást véletlenül el nem téveszti. Most már szívből sajnálja a történeteket és buzgón esedezik a Madonna előtt, legyen hozzá könyörületes, azért a mit a grófnő ellen vétett s a mi fölött most igaz bűnbánatot érez.

Eugénia pár pillanatig némán ült a helyén. Azután így szólott Pepához: »Vezesd elém ezt a lányt. Látni akarom őt!«

Nemsokára felnyit a buaire ajtaja és belépett rajta Mercedes. Már nem a tegnapi ruhában volt a lány, Pepa egy csinos andaluziai ruhát szerzett a fogolynak.

Mercedes álmatlanul töltötte az éjszakát. Jóllehet féltékenysége most sem szűnt meg egészen grófi vetélytársnője iránt, mégis a gond és kétség kerekedett felül szívében. Azok a részletek, a miket a komorna mesélt neki Eugénia jószívűségéről, csak még inkább fokozták benne a megbánást. Midőn pedig szégyenkezve a grófnő elé lépett és sötét szeméi találkoztak az Eugénia tiszta, életvidám tekintetével, a gyűlölet utolsó szikrája is kialudt lelkében.

— Bocsásson meg méltóságos grófnő azért, a mit ellene vétettem — szólalt meg a lány el-cseszkülő hangon és Eugénia lábai elé rogyott. Jaj hova is tehettem az eszemet,

hogy annyira elbizakodtam magamban. Hogy is mérközhetném én a grófnővel. Most már magam is látom, hogy a grófnő ellenállhatatlan s hogy a kit figyelmével kintüntet, az sohasem tudja önt elfelejteni.

— Szegény gyermek! — szólott Eugénia lehajolva Mercedeshez, hogy őt a földről felgájtse. — Messze jársz az igazságtól, ha azt hiszed, hogy kedvesed Miguel hozzád hűtelen lett, vagy hogy én őt elcsábítani akarnám. Én bálom az ő bátorságát, de azért nem szeretem őt. Midőn a toreadort találkozára hívtam, csak nagybecsülésem akartam iránta kifejezni azzal, hogy egy saját kezeimmel himzett válszalagot nyujtok át neki. Kedves fiam, ha egyebet gondolsz, úgy tévedsz. Összetévesztetted a hála érzelmeit a szerelemmel.

Mercedes e nemes szavakra újra a grófnő lábai elé borult s hebegve és könyek közt kért tőle még egyszer bocsánatot.

Eugénia pedig a megható jelenet után odalépett kis filigrán íróasztalához, kinyitotta annak fiókját és egy pár gyönyörű karpereczet vett ki belőle, melyet Mercedes tüde karjaira csatolt.

— Fogadd el tőlem ezt az ékszer emlékül gyermekem — szólott Eugénia elbucszva vendégétől — melyet harag nélkül és bocsánatom jelül adok. Tanítsd meg e néma ajándék arra, hogy ezentúl sohasé itélj a látszat után.

nek volt parancsnoka s a Lusztig Salamon-féle régi német-utcai vendéglőben lakott. A debreczeni kollegium diákjai egy nyári estén vidám hangulatban tértek vissza a Nagyerdőről. Négyesével, ötösével összefogódzva vonultak végig az utcákon, teli torokkal énekelve a híres nótát:

Debreczenben kidobolták
Hogy a dongót ne danolják
Csak azért is dongó
Diri-diri dongó.

A Schlick lakása előtt állomásozó vasárnómet őrszem csendre intette a danolókat. A jókedvű diákok azonban annál hangosabban énekeltek a tilos nótát és erős szóváltásba keveredtek az idegen nyelven beszélő őrrrel, mire Schlick a lakása ablakából lármázta fel a kapu alatt levő őrséget, mely azután kegyetlenül bánt el a diákokkal. Ezek színlag távoztak a legközelebbi épülő házhoz, s hol régi, huszárgalléros szabásu tógájuk zsebeit kövekkel megrakva tértek vissza a Schlick lakásával szemben levő kertbe. Adott jelle azután valóságos közpört zuditottak az ezredes ablakaira. Schlick éppen lefeküdni készült, midőn egy éles kő véletlenül jobbszemét találta és ki is ütötte. Ettől az időtől fogva vált még nagyobb bünné annak a híres dongó-nótának az éneklése, a mely egy osztrák ezredesnek a félszemébe került.

Halálozások. Már megemlékeztünk az oly ifjan elhunyt lovasi *Menszár* Tihamér elhunytáról. A család a következő gyászjelentést adta ki:

Özv. Lovasi *Menszár* Lajosné, szül. Beke Eszter mint édes anya és testvérei Török Zsigmond és neje Vízkelety Sarolta, Lovasi *Menszár* Jenő, Ernő és neje Gombos Regina úgy a magok, mint az összes rokonok nevében is fájdalomtelt szívvel tudatják a szerető jó fiu, illetve testvér, sógor és rokon *lovasi Menszár Tihamérnek* folyó évi november hó 23-án életének 19-ik évében rövid súlyos szenvedés után történt gyászos elhunytát. A megboldogult drága halott földi maradványai f. hó 25-én d. u. 1/3 órakor fognak az ev. ref. egyház szertartása szerint Kálvária-utca 78-ik számú háztól az olasz-i köz-sírkertben örök nyugalomra tétetni. Mely végtisztességtételre az elhunyt rokonai, barátai és ösmerősei tisztelettel meghivatnak. Nagyvárad, 1899. november 23. Béke porai felett!

Alólirottak mély fájdalommal tudatják a legjobb apa, nagyapa, dédapa, após és rokonnak *Retezár Kristófnak* folyó hó 24-én d. e. 9 órakor élte 86-ik évében végelegyengülés s a halotti szentségek ájtatos felvétele után történt csendes elhunytát. A megboldogult halott földi maradványai folyó hó 26-án d. u. 3 órakor fognak Élesden Zöldfa-utcai lakásánál a róm. kath. egyház szertartása szerint beszenteltetni s az élesdi róm. kath. sírkertben örök nyugalomra tétetni. Az engesztelő szent mise áldozat pedig folyó hó 27-én d. e. 9 órakor fog az egek urának bemutatattani. Mely végtisztességtételre az elhunyt rokonai, barátai és ismerősei tisztelettel meghivatnak. Élesd, 1899. november hó 24-én. Az örök világosság fényeskedjék neki! *Retezár* Anna özv. *Wesselényi* Alajosné, *Retezár* Luiza férj. *Virág* Gézané, gyermekei. *Virág* Géza veje. *Wesselényi* Ferencz nejevel *Szappanos* Annával, *Wesselényi* Sándor nejevel *Györfi* Idával, *Wesselényi* Kálmán nejevel *Szappanos* Katával, *Wesselényi* Ida, *Wesselényi* Johanna férjével *Kende* Gusztávval, *Wesselényi* Imre, *Wesselényi* Jenő, *Wesselényi* István unokái. *Virág* Béla nejevel *Haller* Karolinával, *Virág* Géza nejevel *Imre* Juliskával, *Virág* József, *Virág* Juliska, *Virág* Ilonka, *Virág* Irén, *Virág* Vilma unokái. *Wesselényi* Magduska, *Wesselényi* Józsika, *Wesselényi* Lenkuska, *Wesselényi* Gabuska, *Wesselényi* Kulika, *Wesselényi* Irénke, *Wesselényi* Viola, *Wesselényi* Bandika, *Wesselényi* Miklóskák, *Kende* Zoltika dédunokái. *Retezár* János, *Retezár* Izsák unoka öcsesei. *Retezár* Katinka férj. *Bagosy* Béláné unokahuga. *Bagosy* Béla rokona.

* **Érdekes vadászkalendről** olvasunk a Magyar Sportlap legutóbbi számában, melynek hőse gróf *Andrássy Géza*, színhelye pedig a gróf *Rozsnyó* melletti erdeje volt. Az említett erdő szulovai részében ugyanis már hosszabb idő

óta tanyázott egy óriási medve, mely valóságos réme volt az uradalom erdővédeknek, különösen mióta egyik kartásukat, *Szrihanka* erdővédet, *Ottó* főherceggel szemeláttára agyonütötte. Számtalan kísérletet tettek már azóta a veszedelmes erdei lakó elejtésére, de minden igyekezet hiába volt, míg végül f. hó 14-én gróf *Andrássy* Gézának napokig tartó les után sikerült egy szerencsés lövéssel leterítenie. Az említett nap délutánján ugyanis a gróf egyik erdőszével kiment medvelesre az ugynevezett *kratki* völgybe, hol vadászatkor rendszeren egy fél ló hullája van csalétekkül kitéve. A szenvedélyes vadász egy védett helyen türelmesen várt néhány óráig, amidőn a zsákmányt megérezve egyszerre több medve érkezett. Ezek közül kivált egy hatalmas him és csakhamar ropogatni kezdve a csontokat, míg a többiek tisztos távolból fájó szívvél nézték társuk dus lakmározását, mert amint az egyik vagy másik közeledni mert, az óriás haragos morgással riasztotta el. Egy óráig tartott ez az érdekes és egyuttai izgató jelenet, míg végül *Andrássy* gróf czélba vehette a hatalmas állatot. Eldördült az express golyóval töltött fegyver s a medve nagy ordítással össze-rogyott. De csakhamar föltápázkodott, mire megkapta a kegyelemlovást. A hatalmasan kifejlett him medvének a súlya 263 kilogramm; évtizedek óta nem lőttek hazánkban ily ritka példányt, egy hogy a vadászemberek most nap-nap után csodájára járnak. Mint halljuk, a páratlan vadászzsákmányt a gróf kitömeti és elküldi a párisi világkiállításra.

Jour.

Ez azon idő, a midőn az urak és hölgyek »tiszteletüket teszik«, vagy minden kedden »otthon találhatók«. Párisi levelében *Börne* a francia jour-ról is beszél. Fiatal lányok, fiatal emberek, szép asszonyok összejönnek egy bizonyos napon, ülnek — és társalognak és tájékozzák magukat mindenféle föltoluló kérdésekről, a bölcsészetről és művészetről, a napi eseményekről és színházról.

— Ki fogom nektek fejteni az én elméletemet — szölt egy fiatal ember egy idősebbhez titokzatosan és olyat beszélt el neki, a mi minden kis kátében benne van, de ebben a beszédben mégis élet volt és elevevény. A társalgás művészete abban áll, hogy »mindennapi dolgokat« mondjunk el »nem mindennapi formában«. Egy kitűnő élcezes megjegyzés hatása az egész estére kiterjed, azután ugyanazt az élcezt megfejeleljük, más tárgyra alkalmazzuk, szeszélyes vonatkozásokba hozzuk és ha val. ki ügyes causeur, új élcezt is hozhat ki belőle. A mi jourunk arra törekszik, hogy azoknak a francia szellemes köröknek legyen képmása.

Nálunk nem hiányzanak sem a szép hölgyek, sem a fiatal emberek és a beszéd tárgy sem hiányzik. A tréfás élcezésben sincs hiány. Mégis a mi jour-jaink rossz hírűek, vagyis *unalmasak*. Miért? Hiányzik talán az intelligencia, az alkalom, hogy a jour meleggé, otthonossá legyen? Oh nem, hanem mi nem értünk hozzá: a művelődés annyira előrehaladt, hogy elidegenítette magától a szellemet.

Ott vándorolgatunk mi, a jour szegény rabszolgái, egymás mellett és a bevehetetlen erősséget akarjuk bevenni. Van nekünk titkunk, vannak gondolataink, a mit még senki sem tud s a ki minket élvezni akar, annak meg kell minket hódítani.

Mindenesetre a jour veszedelmes egy terület. A pompás villamos csillárok szórják meleg s nyájas sugaraikat szerteszét a nyugalmas szalonban, pálmák bólintgatnak a sarkokban és tigrisbőr vezet a zongorától a diványig. A thea mellett dohányfüst szállong felfelé, a szép hölgyek pedig nevetgélnek. Mindenki gyöngéddé válik és beszédessé. A levegő szellemmel teli. Ekkor mindnyájan érezzük, hogy most, . . . most kell a tréfának, az élceznek következni. De . . . nem akar jönni! Minél inkább gondolkodunk rajta sm inél inkább bent vagyunk a beszédben, annál távolabb van. A társaság átmelegszik, bókók és szerelmi ömlengések röpöködnék, de az idegenszerűség ott kísért mindig.

Ah, ezek a művészek a jourokon! Milyen kint készítenek ezek nekünk. Mindjárt a szak-

májukhoz szólítják őket. Játszanak egy néhány darabot, énekelnek vagy szavalnak valamit és azután készen vannak. Mert a legkevesebbet beszélhetnek. Mindegyik bizonyos piederstálon áll és a lakkcipő alatt láthatatlan kothurnust viselnek. Talán még a saját művészetük felől beszélhetünk velök, csakis talán és ekkor egy-néhány szeretetreméltó szót ejtenek ki öndicséretül, de ekkor hallgatni kell, az illő tiszteletet meg kell adni, merevea oda hallgatni és ha készen van mondókájával, úgy nevetnünk kell, vagy meghatottságot színelnünk. Abban követtem el ilyenkor mindig a szörnyű nagy hibát, hogy nem tudtam, vajjon egy-egy alkalommal nevetnem kell e vagy sirnom. Legbiztosabb, ha az ember mindkettőt teszi. A háziasszony vendégeinek mindvégig szeretetre méltóan hazudik, vagy színel mindenféle érzelmeket. Az ő jour-művészt szeretetreméltó, szellemes embernek nyilvánítja s a ki nincs vele egy nézetben, az elvesztette a jourra való jogát.

És a többiek? A hölgyek a művészhez hasonlóképen tesznek. Nem is nehéz dolog minden kedden vagy szerdán elragadónak lonni. Mily kevés anyag szükséges ahhoz: Egy mosoly, egy két, három jó szó. Mindezeket a toilették kezdik helyettesíteni s a szép asszony utólréhetetlenül méltóságteljes viselkedése.

— Minden asszonyban — ugymond egy rég elfeledett gondolkodó — van egy darab otthonosság. Mily sok darabka otthonosságot egyesít egy ilyen jour! De egy egész, teljes otthon azért még sem származik belőle. Milyen bosszantó! Csellel és ravaszsággal egy fájdalommas nyöszörgő beszédhez viszi az ember a társaságot és most az otthonosság egy darabkáját kell kinyomoznia. De nem, az urhölgy éppen tegnap látogatta meg a secessió-kiállítást. Kérdezősködik a styl és modor után. Vagy tegnap a divatárusnál volt s ezután el fogja beszélni, hogy mint »járt«. Vagy a concertben volt és megkérdi, hogy hallották-e *Pewny* Irént. A hölgyek egy kissé emancipáltak is. Tudnak »a nagy kérdésekről«, mert ez a műve társalgáshoz tartozik és nekünk tudnunk kell hogy ők arról tudnak. Ők nyáron utazni mennek, de a mit arról irni fognak, alig terjed egy körutazási jegy terjedelméig. Azért van az, hogy már a nőkön nem tudunk szívvel kacagni. A mi naivság maradt bennök, az a jourokon nem jó vagy óvakodnak attól, hogy naivak legyenek.

A művészek és asszonyok mellett a többiek csak jour-emberek, nevek a salon számára, a kikre az ember számít, hogy ott lesznek és benépesítik a szalont. Állás és vagyon szerint becstülük őket. Ők megtöltik a jourokat, támogatják az ajtófeleket és az antik tragoe diában a chórust alkotják. Ők adnak kifejezést »a nép érzelmeinek«, ők képviselik a jourok közvéleményét. Ha felmerül egy kérdés, úgy azok rögtön pártot alkotják. Igen érdekes látni, hogy miként alkotnak a szalonban pártot. Az egyéni véleményen mindvégig uralkodik egy felsőbb hang. A házi asszonynak és a művészek mindvégig *igaza van*. Van egy hűséges ellenzék is, továbbá egy törhetetlen párt, mely azt igyekszik kimutatni, hogy meggyőződésüket a thea s az édességek sem képesek megingatni. Legkedvesebbek a somlegesek, a kik egyik föltől a másikig mennek, összeszedik a különféle véleményeket és ebből egy harmadikat csinálnak. Ezt a véleményt rendszeren el szokták fogadni, mert mielőbb a jour véget ér, egyértelmű véleményre kell jutni. Legveszedelmesebbek azok, a kik folyton hallgatagon oda figyelnek, szarkasztikusan mosolyognak. Nekik mély gondolataik vannak, de azokat a jouron nem nyilvánítják. Ők a szalonban hatalommá lesznek. Könnyen előállíthatók — hallgatás és mosolygás által.

A journal vége van. Az utolsó vendégek is eltűnnek. A lámpák kioltatnak. A theascsészék összeborogtatva és a tigris a parketten kegyetlenül vicssorgatja fogait a zongorára. Oh, szegény tigris, mi mindent el nem kellett tőrnie. Ő neki, a ki ott messze kint élt, a hol nem tartanak jourokat, a hol erő áll az erővel szemben, hol semmi jó és semmi gonosz nincs, a ki tiltott utakon, holdvilágnál, vad sziklák között zsákmányt czipelt fogai közt, ő most ott fekszik reménytelenül. Énekelnek, szavalgatnak, tapsolnak *rajta* és ő ezt nem

érzi, csak fogait vicsorgatja az urakra és hölgyekre, hogy miért teszik minden kedden és csütörtökön tiszteletüket.

Az aradi adóhivatali sikkasztás a táblán.

— Saját tudósítónktól. —

Évek óta huzódó szenzációs perben ítéltett tegnap a helybeli kir. tábla, az aradi adóhivatali sikkasztás ügyében.

Közel öt éve huzódik a dolog s azóta a vádlottak közül hárman vizsgálati fogságban vannak, míg a vádlottak más részét rövid idővel ezelőtt szabadlábra helyezték.

Egész halomra nőttek az akták, amelyeket nagy ládákban szállítottak ide Aradról.

Az aradi kir. törvényszék ez év június 7-ikén hozta meg az ítéletet ez ügyben, közel egy egész hónapi tárgyalás után, tegnap pedig meghozta az ítéletet a kir. tábla is, ahol kis változtatásokkal elfogadták a törvényszék ítéletét.

E bünper részletei ismeretesek. Bács adótáros ugye maga, mint tisztársai rögtönös szükségletei kielégítésére kisebb összegeket vett ki az állam kasszájából s mikor aztán látta, hogy az így apródonként kivett összegek annyira össze szaporodtak, hogy azokat már vissza tenni nem képes, ügynököknek adta ki a pénzt, hogy ezek spekulációkkal előteremtsék az elsikkasztott összeget.

Hanem a spekuláció rosszul ütött ki, mindig szerencsétlenül végződött s Bács mindig többet és többet reszkurozott, azt hitte, hogy egyszer csak megfordul a szerencse. Így aztán kilenczvenötezerhatvanhat forintra szaporodott fel az elsikkasztott összeg.

Kilenczen kerültek így a vádlottak padjára, kik közül azonban négyet már a törvényszék is felmentett.

A nagyváradi tábla hétfő óta tárgyalta ez ügyet. A második emeleti tanácsstermet majdnem egészen megtöltötték a pör iratai.

A pert Molnár Géza táblabíró referálta teljes öt napon keresztül.

A tárgyalást maga a tábla elnöke Ritoók Zsigmond vezette s az előadón kívül a tanács tagjai voltak: Nagy Ferencz, Pojnár Dénes és Harmathy Károly táblabírók, tanácsjegyző Thury Endre.

Tegnap este fél nyolcz óra után hozták meg az ítéletet, mely a következő:

Bács Nándor adóhivatali adótárnokot a büntető törvénykönyv 462. §-ába ütköző s a 463. §. szerint minősülő hivatali sikkasztás büntetében mondta ki a kir. tábla bünösnek s ezért nyolcz esztendei fegyházra ítélte, melyből vizsgálati fogsága által négy évet kitöltöttnek vett. A kir. törvényszék Bácsot kilencz évi fegyházra ítélte s így a tábla büntetését egy esztendővel leszállította,

Király Géza számvizsgálót mint bün-társat öt esztendei fegyházra, melyből a vizsgálati fogság által négy évet kitöltöttnek vett. Elrendelte a tábla Király azonali szabadlábra helyezését. Király büntetését is leszállította a tábla egy esztendővel, a mennyiben a törvényszék hat évi fegyházra ítélte.

Scheinberger Mórícra vonatkozólag a kir. tábla helyben hagyta a törvényszék ítéletét, ahol is mint bün-társ hat évi fegyházra lett ítélve, a melyből négy évet kitöltöttnek tekintenek,

Terner Rudolf ügynök büntetését a tábla egy évi börtönről egy évi s hat havi börtönré emelte fel s végül

Czeplédi Mihály adóellenőrt, kit a törvényszék négy évi börtönré ítélte, három évi börtönré ítélte, amit azonban a vizsgálati fogság által teljesen kitöltöttnek vett.

Továbbá helyben hagyta a tábla a törvényszék ítéletének azon részét, melylyel Bognár Pál adótisztet, Prodanovits Miklós számtisztet, Kováls Pál számellenőrt és Bérczy Alajos kamarást felmentette.

Kötelezte a tábla is az elítélteket a kilenczvenötezer hatvanhat forint elsikkasztott pénz visszafizetésére.

Király Gézát ezen ítélet következtében valószínűleg már ma vagy holnap szabadlábra helyezik.

A transzváli háboru.

London, nov. 24. Az esti lapok jelentik Pietermaritzburgból 23-iki kelettel: Hildyard tábornok délelőtt kirohanást intézett Bstcourtból és most harczol az ellenséggel.

London, nov. 24. A Reuter-ügynökségnek jelentik Oranje-Riverből tegnapi kelettel: Egy britt csapat Belmontnál megütközött a búrokkal. Az angolok ágyúzása kitünő volt. Az angol gyalogság szuronyt szegezve bevette a magaslatokat és kikergette a búrokat hadállásukból.

London, nov. 24. Methuen tábornok azt táviratozta, hogy Belmontnál teljes győzelmet aratott. Az angolok vesztesége 58 halott és 149 sebesült. Tizennyolcz embernek nyoma veszett.

London, nov. 24. Milner kormányzó e hó 22-én a következő távirati jelentést küldte Chamberlain gyarmattügyi miniszternek: A búrok a maguk részére akarják megnyerni Jonathán és Joel bázutófönököket. Jonathán ugyan lojális maradt, de Joel megtámadta Jonathán egyik testvérét és három emberét megölte. A búrok polgárháborút akarnak támasztani a törzs kebelében. Jonathán azonban a rezidens utasítására lemondott a bosszuról. Oranje szabadállam megígérte Jonathánnak, hogy a Bázutó föld mindig a bázutóké lesz, ha ő a búrokhoz csatlakozik. A benszülötteket nagyon fölizgatták a búrok sikereiről érkezett ismételt jelentések, általában azonban kielégítő a magatartásuk.

London, nov. 24. A hadügyminiszterium Methuen tábornoknak e hó 23-án Belmontban kelt következő táviratát közli: Napkeletkor erős hadállásban megtámadtam az ellenséget és schrapnel-tüzzel előkészített főtámadást intéztem ellene. A gyalogság kitünően tartotta magát. Egy hajó-dandár és lovasság támogatta. Az ellenség bátran és ügyesen küzdött. Ha később támadom meg, sokkal nagyobb lett volna a veszteségem. A győzelem teljes, 40 embert elfogtam és most számos búr eltemetésével vagyok elfoglalva. Az elesett és megsebesült búrok nagyobb részét elvitték társaik. Sok lovat és marhát eltemtem zsákmányul és sok hadiszert pusztítottam el. Az angolok részéről elesett három tiszt és 55 katona, megsebesült 21 tiszt 128 katona, 18 embernek nyoma veszett.

London, nov. 24. Milner kormányzónak Chamberlainhez intézett távirata egy határozatról is ad hirt, a melyet a benszülöttek vezető emberei számos fokföldi törzs részvételével tartott gyűlésükön hoztak. A benszülöttek ebben a határozatban kimondják, hogy hajlandók a ki-

rálýnőhöz való ragaszkodásukat azzal bebizonyítani, hogy a királýnő ellenségei ellen harcza mennek és megígérik, hogy hűek maradnak a királýnőhöz és nem fognak zavargásokat támasztani.

London, nov. 24. Egy hadiparancs december 11-ére még nyolcz miliczia mozgósítást rendeli el.

Durban, nov. 24. A Times of Natal je-lenti, hogy White tábornok vasárnapról hétfőre virradó éjjel megtámadta az ellenséget, több ellenséges hadállást bevett és néhány ágyut és sok hadiszert ejtett zsákmányul.

London, nov. 24. A hadügyminiszterium egy táviratot közöl, a melyben Forrestier-Walker tábornok azt jelenti, hogy French tábornok 23-án Nauwportból rekognoszkáló csapatot vezetett Colesberg felé és Arundelt erősen megszállva találta, mire visszavonult. Három embere megsebesült. Azt jelentik továbbá, hogy a natali búrok előre nyomulnak Bloemfontein felé.

London, nov. 24. A Times jelenti, hogy minden előkészületet megtettek a hatodik hadosztály megalakítására, noha az erre vonatkozó parancs még nem jelent meg. Tegnap érkezett Aldershotba az a rendelet, hogy egy lovásdandárt és egy tüzérhadosztályt azonnal mozgósítsanak és készen tartsanak arra, hogy azonnal Dél-Afrikába indulhassanak. A lovasított gyalogságot is megerősítik. (M. T. I.)

Berlin, nov. 24. Az itteni lapok csudoni privát sürgönyei szerint Methuen nem aratott győzelmet Belmontnál, sőt ellenkezőleg, — a búrok visszaverték az angolokat s kényszerítették Methuent, hogy az Oranje folyó melletti táborába vonuljon vissza.

Igazságszolgáltatás.

Uzsorás paraszt. Törpe kis izgága ember állott tegnap a törvényszék előtt. Kováls Istvánnak hívják s Kis-Marjára való. A megszorult embereken szokott segíteni, nem ugyan ingyen, hanem jó haszon mellett. Egy Balogh Imre nevű falujabeli ember jelentette fel, uzsora miatt. Balogh régebben negyven forintot vett kölcsön Kovácsból, a mi után évenként hat forint kamatot, vagyis 15%-ot fizetett. Balogh rendszeresen fizette a kamatokat, csak tavaly nem tudott eleget tenni kötelezettségének s így Kovács beperelte a 40 frtért mire Balogh feljelentette Kovácsot az uzsora miatt.

Kis-Marja községből tizen voltak beidézve a tárgyalásra. Mindannyian adósai Kovátsnak s a kik mind 15%-ra kapták a pénzüket.

A vádlott sem írni, sem olvasni nem tud s mégis rendben tudja tartani adóseit. Mindenkiről tudja mennyivel tartozik s a tanukul kihallgatott adósairól is sorba megmondta, ki mennyivel tartozik.

Az adósok többnyire szegény földmivelők, akik a kamatot alig tudják készpénzzel megfizetni, egy részével ledolgoztatta azt a vádlott.

A tárgyaláson egyedül Balogh kérte a vádlott megbüntetését, míg a többi adósai nem kérték azt s így ezekért a vádlott nem volt elítélhető. Balogh pedig nem tudott kellő bizonyítékot szolgáltatni s így a törvényszék a vádlottat felmentette.

A kir. ügyész az ítéletet megfelebbezte.

EGYESÜLETEK.

A »Gyermekbarát« ülése. A »Gyermekbarát Egyesület« választmánya folyó évi november hó 26-án, vasárnap délelőtt 11 órakor a városháza tanácstermében választmányi ülést tart.

A magántisztviselők országos szövetségének közelebb Nagyváradon is megalakul a fiókja. A központi elnökség néhány tagja mára tervezte leutazását Nagyváradra, hogy holnap, vasárnap jelen legyenek az alakuló gyűlésen. Azonban közbejött akadályok miatt a szövetséget vezéremberei csak később jöhetnek le hozzánk s így az alakuló közgyűlés máról elmarad. Erre nézve az előkészítő-bizottság a következő sorokat teszi közlé:

Van szerencsénk az érdekelteket ezúton értesíteni, hogy a magántisztviselők országos szövetsége nagyváradon holnap, vasárnap délután 3 órára a Keresk. Csarnok nagytermébe összehívott alakuló közgyűlés, fontos okok miatt nem fog holnap megtartani, hanem későbbi időre halasztatott.

Az előkészítő-bizottság.

Igazgatósági ülés. A Nagyváradon kerületi betegsegélyező pénztár folyó évi december hó 26-án, vasárnap délelőtt 10 órakor, a kerületi betegsegélyező pénztár helyiségében (Apáczai-utca, dr. Rothmann-házban) igazgatói ülést tart.

IRODALOM.

A Testvérek. Regény egy kötetben, írta Sziklay János. Budapest, 1899. 8-rét, 211 lap. Bátran irányregénynek nevezhetjük Sziklay Jánosnak, a toll e régi, érdemes munkásának legújabb művét, még pedig a legsikerültebbek közül valónak a szerző, kinek műveiben mindig mélyebb gondolatokat kell keresni, a *Testvérekben* kis emberek dolgaival foglalkozik, kis emberek bajait vizsgálja; de ezek a bajok, melyeket szűk keretben, egy a középosztályhoz tartozó vidéki család életkörüln belül tár elénk, úgy, hogy egyúttal rámutat azok orvoslására is, általános természetűek s az általános társadalmi életbe vágók. A mai kor nyeglegességének egy tükrödarabja e regény, de e töredék az egészet mutatja hiven, sohasem torzítva, sohasem az igazság rovására. Az eszményibb gondozással, főleg vallással nem igen törődő korszellem s az egyszerű, régi tradíciókon alapuló családi élet szükségképeni összetűzése: ez a regény tárgya. Az összetűzésből természetesen az utóbbi kerül ki győztesen: ez a regény vezéreszméje. Ezt az eszmét fejti ki a szerző egy megható történet keretén belül, mely részleteiben finomságával, összességében pedig egyszerű bájával ragadja meg az olvasót. Apró vonásokból rakja össze a kisvárosi emberek talán kissé naiv, de annál kedvesebb világának nagy festményét. Alakjait realizmusral rajzolja, de a szükségbe érzéssel keveri mindenkor az eszményiség koloritját. Ezért üdítő olvasmány a *Testvérek* könyve, mely érzelmeinkben összhangot teremt és nem kavargat vihárrá azokat. Külön szó illeti meg Sziklay János finom és objektív megfigyelését, jellemző képességét, virtuóz mesésövését és hámulatos stílusát. Irónk az apróságokban is nagy s a minuciozításokban is ragyogtatja tehetségét. Éles szemmel fedezi fel a mellékes vonatkozásait a lényegre s találja meg a kapcsolatot. A cselekmény, mindvégig érdekes, vonzó és szórakoztató, a legnagyobb mértékben lebilincselő. Egyeknek érezzük magunkat alakjaival szenvedéseikben, küzdelmeikben, egyeknek örömeikben, megtisztulásukban. Előkelő színvonalon van mindig a stílus is, melyet zamatos magyarosság, eleven, színes és hangulatos képek jellemeznek. Sziklay Jánosnak még prózai stílusából is kéri a poeta ember, ki, ahol lehet, szívesen s nem fukarul hullat el képzelőerejét.

nek gazdag kincsesházából egy-egy gyöngyszemet. De nemcsak bájos és finom ez a nyelv; ahol kell, tömör, erős és legfőképpen drámai. Ez a változatos és tarka köntös csak emeli a *Testvérek* értékét. A könyv, melyet Udvarny Géza szép illusztrációi díszítenek, díszes vászonkötésben 2 írt 60 krért kapható Pfeiffer Nándor könyvkereskedésében, Budapest, IV. ker., Kossuth Lajos-utca 7. szám.

— **A Szent Gellért** ifjúsági hitszónoklati olyóirat (Szinek Izidor dr., szent Benedek-rendi theológiai tanár szerkesztésében) II. évfolyam 4. füzeté a következő változatos tartalommal jelent meg: 1. Advent I. vasárnapjára. A karácsonyi ünnepkör. Grätzer Pius, községi szent Benedek-rendi gymnasiumi tanártól. — 2. Advent I. vasárnapjára. Jézus az Istennek egyszülött Fia. Öcsényi Anzelm dr., pannonhalmi szent Benedek-rendi theológiai tanártól. — 3. Szeptőlételen fogantatás ünnepére. Szűz Mária szeptőlételen fogantatásáról. Jándi Bernardin, pannonhalmi tanárképző-intézefti tanártól. — 4. Advent II. vasárnapjára. Bűn és Megváltó. Öcsényi Anzelm dr., pannonhalmi szent Benedek-rendi theol. tanártól. 5. Advent III. vasárnapjára. Jézus az Istenember. Wágner Lőrincz, pannonhalmi szent Benedek-rendi theológiai tanártól. — 6. Advent IV. vasárnapjára. Jézus születése. Wágner Lőrincz, pannonhalmi szent Benedek-rendi theológiai tanártól. — 7. Apologetikus beszéd. A lélek létezése.

A lélek létezik, bár nincs róla képzetünk. Saly Brunó, győri szent Benedek-rendi főgymnasiumi tanártól. — 8. Alkalmi. Szent gyónásra előkészítő beszéd. Grätzer Pius, községi szent Benedek-rendi gymnasiumi tanártól.

ZENE és MŰVESZET.

Mária dalok. *Asszonyunk Szűz Mária.* Mária dalok. Énekhangra orgona-, harmonium vagy zongora kísérettel. Írta: Kontor Elek.

Az Isten Anyja s egyúttal a magyarok Nagyasszonya előtt meghódoló tisztelet fakasztotta szerző lelkéből ezt az öt dalt, melyet egybefűzve tett le Asszonyunk Szűz Mária ol-tára elé.

Dr. Schlauch Lőrincz, nagyváradon bibor-nok-püspök Ő Eminenciájának, a Mária-kultusznak és az egyházi zenének egyaránt nagy apostolának nevével díszítve bocsátotta közre szerző e Mária dalokat.

A füzet tartalma:

1. Mária népe. (Hymnus) *Budnyánszky* Gyula költeménye. 2. Vigasztaló Szűz Mária. *Lévay* Mihály költeménye. 3. Ima. *Rudnyánszky* Gyula költeménye. 4. Mária országa. *Rudnyánszky* Gyula költeménye. 5. A legszentebb szív Asszonyához. *Rudnyánszky* Gyula költeménye.

A 11 oldalas zenemű díszes kiállításban jelent meg és megrendelésre azonnal kapható a szerzőnél (Budapest, Kerepesi-ut 30.), valamint *Rózsavölgyi* és társa budapesti zeneműkereskedéséből bármely hazai könyv- és zeneműkereskedő útján.

A zenemű ára a szerzőnél bérmentes szállítással 2 korona. A szerző, nála megrendelt öt példány után tiszteletpéldányt küld.

Melegen ajánljuk a díszes füzetet az egyházi zene kedvelőinek figyelmébe.

MULATSÁG.

Reláisták kolonja. A reáliskola felsőbb osztályu növendékeiből alakult bizottság által rendezett, Szondy Vilmosné urnó védnöksége alatt kolon ma este 7 órakor tartja a »Zöldfa« termében első táncestélyét.

TAVIRATOK.

Királyi dorgatórium.

Bécs, nov. 24. (Saj. tud. táv.) A király ma kihallgatáson fogadta *Engel*

itju cseh képviselőt, kivel az osztrák zavarok okát tárgyalta s végül megleckéztette a cseheket a következő kijelentésével: — A tartalékosok cseh nyelven való jelentkezése nem egyéb, mint *lázáadás, mely ellen a legnagyobb szigorúsággal kell eljárni.*

Krivány büntársa meghalt.

Arad, nov. 24. (Saját tud. távirata). *Keresztes* Ákos temetésrendező, Krivány büntársa, a kit betegsége miatt 3 óra szabadlábra helyeztek — ma meghalt.

Felfedezett török összeesküvés.

Konstantinápoly, nov. 24. Óriási feltűnést kelt itt mindenféle egy felfedezett összeesküvésnek hire, melynek vezetői már börtönben ülnek. Eddig három előkelő, tisztelt egyéniség fogatott el: az egyik *Said* bég, az államtanács jogi osztályának elnöke, a másik *Stemdi* bég, az államtanács tagja s a harmadik *Zia* Mollák, a ki a seik ül izlam után a legfőbb pap. Ezek lakására albán palatőrök mentek este s az elkísértetésnek szó nélkül engedtek. A foglyokat külön zárkába zárták.

Az elfogatás után nyomban összeült a szultán által összehívott bíróság, melynek tagjai voltak: a nagyvezér, a miniszterek s a katonai bírák, hogy szigoruan ítéljenek az elfogott összeesküvők felett. A katonai bírák halálukra szavaztak, a többiek ellenben életfogytig tartó fegyházra.

Az összeesküvés állítólag a szultán legidősebb fia körül szervezkedett volna s az egész országban szerzett hiveket. Tervük volt a szultánt megfosztani trónjától s fiát tenni helyébe, a ki szabad-elvű szellemben vezetné az ország ügyeit. Mikor *Said* bégnek hirül vitték az ítéletet, így szólt keserűen: — Adjon allah sok oly hü szolgát Törökországnak mint én voltam!

Athén, nov. 24. A szultán Athosz Romanosz görög külügyminiszternek Görögország iránt érzett rokonszenve bizonyosságul az Oszmanje-rend nagyszalagját adományozta a gyémántos csillaggal.

Kína.

London, nov. 24. A Timesnek jelentik Sanghaiból tegnapi kelettel: Az angol követ ma Pekingbe utazott. A követ ittléte alatt a hankai területkérdésről és a sanghai-i francia telep kiterjesztéséről tárgyalt. Ez az utóbbi kérdés úgy látszik kielégítő megoldást nyert azzal, hogy elfogadták azokat a föltételeket, amelyeket Salisbury júliusban a francia nagy-követ elé terjesztett.

Triencinből érkezett jelentések szerint az amerikai szindikátusok sikeresen fejezték be a tárgyalásokat a hankau-kantoni vasut dolgában. (M. T. I.)

Vilmos császár Angliában.

Berlin, nov. 24. A Wolff-ügynökségnek jelentik Windsorból: Hatzfeld gróf német nagykövet, a ki komoly rosszullete miatt nem fogadhatta Vilmos császárt Portsmouthban és nem vehetett részt a 22-iki lakomában, ma Windsorba érkezett és kihallgatáson volt a csá-

szárnál. A császár tegnap Balfourt, a kincstár első lordját és ma Chamberlain gyarmatügyi minisztert fogadta. Salisbury lord felesége halála miatt nem tiszteleggett a császárnál. A császár holnap a Windsor mellett levő Blenheim-kastélyt akarja meglátogatni, a mely Marlborough herczegnek a tulajdona. (M. T. I.)

KÖZGAZDASÁG.

Megszűnt a sertésvész. Magyar-Homorog biharmegyei községben a sertésvész pusztított a sertésállományban, miért is a községet zárlat alá vették. Mivel az állatjárvány a község területén megszűnt, Magyar-Homorogot a zárlat alól feloldotta a hatóság.

A dohánytermés beváltása. A pénzügyminiszterium megküldte a dohánybeváltásra vonatkozó kimutatást. E szerint Biharvármegyében két helyen fogják a beváltást eszközölni. Ugyanis Nagy-Létán január hó 2 ától kezdve február hó 23-ig, Érmihályfalván pedig ugyancsak január hó 2-től február hó 29-ig lehet a dohány termést beváltani.

Reich Jenő és Társa

Tőzsde jelentése.

— A »Tiszántul« eredeti távirata. —

Értéktőzsde.

Budapest, november 24.

Az irányzat csendes.

Oszták hitel	—	—	—	—	368.30
Magyar hitel	—	—	—	—	372.75
Allamvasut	—	—	—	—	339.—
Rimamurányi	—	—	—	—	324.—
Magyar jelzálog	—	—	—	—	183.50
Salgótarjáni	—	—	—	—	341.—
Wagon-kölcsön	—	—	—	—	623.—

Határidők.

Budapest, november 24.

Gabona. Gyenge.

Buza októberre	—	—	—	—	—
Buza áprilisra	—	—	—	—	8.01
Uj tengeri	—	—	—	—	4.94

Rozs okt. — — — — — 6.51
Zab okt. — — — — — 5.08
Káposzta, reepeze, aug. — — — — —
Készáru 25,000 mm. változatlan.

Bécs, november 24.

Érték. Javult.

Oszt. hitel	—	—	—	—	371.25
Magyar hitel	—	—	—	—	373.50
Allamvasut	—	—	—	—	329.25

Hivatalos árfolyamok

a budapesti áru- és értéktőzsdén 1899. november 24-én.

Magyar aranyjárdék 4%	—	—	—	—	116.75
Magyar koronajárdék	—	—	—	—	95.15
Magyar vasuti kölcsön aranyban 4 1/2%	—	—	—	—	120.—
Magyar vasuti kölcsön ezüstben 2 1/2%	—	—	—	—	99.75
Magyar keletvasuti államkötvény 1876-ból	—	—	—	—	118.30
Magyar földtehermentesítési kötvény 4%	—	—	—	—	93.75
Italmérségi jog megváltási kötvény	—	—	—	—	99.—
Horváth-szlavón földtehermentesítési kötvény	—	—	—	—	94.50
Magyar nyereség-sorsjegy-kölcsön	—	—	—	—	159.50
Tiszaszabályozás és szegedi sorsjegyek kölcsön	—	—	—	—	138.—
Oszták járdék papirban	—	—	—	—	99.60
Oszták járdék ezüstben	—	—	—	—	99.25
Oszták járdék aranyban	—	—	—	—	116.50
Oszták korona járdék	—	—	—	—	99.50
Oszták államsorsjegyek	—	—	—	—	136.25
Oszták magyar bankrészevény	—	—	—	—	905.—
Magyar hitelbankrészevény	—	—	—	—	373.50
Oszták hitelintézeti részevény	—	—	—	—	371.—
Párisi vista	—	—	—	—	328.90
20 frankos arany (Napoleon'd'or)	—	—	—	—	120.65
Németbirodalmi márka	—	—	—	—	9.57
London vista	—	—	—	—	47.82
20 márkás arany	—	—	—	—	11.78

A szerkesztésért felelős:

Dr. VUCSKICS GYULA.

Utolsó hét.

HENRY CIRCUS

Nagyváradon, a Nagy-piacz-téren.

Ma, szombaton november hó 25-én este 8 órakor

Nagy disz és jutalom-előadás

az összes balett-hölgyek javára érdekes műsorral.

Nagy kisorsolása

több értékes tárgynak. Főnyeresemény Egy finom THEA-készlet.

Csárdás, táncolja a balett-kar.

Uj Szenszációs! Szenszációs! Uj

Edison-féle ideal Chinematograf

ÉLŐ FÉNYKÉPEK.

Szenszációs mutatványok HENRI igazgató által.

Mr. ALFRED LOYAL közkedvelt Jokey-lovar fellépte.

Dummer August (Mr. Barker) SUSANNE titokzatos babájával.

A POSTA ISKOLA 5 fekete paripával idomítva és lovagolva HENRY igazgató által.

Ezenkívül még több uj balet az összes balett-hölgyektől.

Itt másodsor.

Ámor a konyhában.

Nagy komikus néajáték 5 képen, elbűntja az egész társulat.

1. kép: A konyhaszemélyzet bevonulása.
2. kép: A szerelmes főszakács.
3. kép: Ámor a konyhában.
4. kép: Az uraság nincs otthon.
5. kép: Tűz a konyhában. A Krevinki tűzoltók bevonulása. Zárképlet.

Helyárak: Zártszék 1—3-ik sorig számozva 1 frt. I. hely 80 kr., II. hely 50 kr., karzat 25 kr. Katonák őrmestertől lefelé és deákok igazolvány ellenében és gyermekek 10 éven alul vasár- és ünnepnapok kivételével fizetnek: 1. hely 50 kr. II. hely 30 kr. Karzat 20 kr.

Részletes műsor 10 krért este a jegyszédknél kapható.

Jegyek előre válthatók Pauker Dánielnél

Holnap, utolsó vasárnap Nagyváradon. Szerdán, nov. 29-én utolsó előadás.

Számos látogatásért esd mély tisztelettel

Henry,

tulajdonos és igazgató.

VASUTI MENETREND.

Érvényes 1899. évi október 1-től.

Nagyvárad—Belényes—Vaskóh.				Vaskóh—Belényes—Nagyvárad				Nagyvárad—Gyoma				Gyoma—Nagyvárad.					
V. v.		Sz. v.		Sz. v.		Th. v. sz. sz.		V. v.		Sz. v.		Sz. v.		V. v.			
Nagyvárad ind.	3 50	2 40	Vaskóh ind.	4 30	2 —	Nagyvárad ind.	5 50	2 37	Gyoma ind.	3 40	2 00						
V.-Velenceze >	4 05	2 51	Lunka-Rézbánya >	4 42	2 43	Ósi >	6 09	2 51	Déva-Ványa >	4 37	3 03						
Félix-Fürdő >	4 32	3 13	Szudrics >	5 09	3 12	Uj-Palota >	6 24	3 05	Körös-Ladány >	5 13	4 12						
Kardó >	4 50	3 27	Belényes >	5 37	3 52	Gyires >	6 41	3 17	Szeghalom >	5 40	4 23						
Magyar-Gyepes >	5 50	4 17	Sonkolyos >	5 58	4 15	Körösszeg >	7 02	3 36	Vésztő >	6 12	5 02						
Tasádfő >	6 07	4 31	Belényes-Ujlak >	6 10	4 27	Szakál >	7 39	4 05	Kót >	6 38	6 95						
Drák-Cséke >	6 30	4 45	Borz >	6 19	4 37	Nagy-tóti >	7 55	4 21	Iráz >	6 52	6 26						
Magyar-Cséke >	6 50	4 55	Sólyom >	6 35	4 58	Komádi >	8 25	4 32	Komádi >	7 10	7 59						
Dusesd >	7 05	5 12	Gyanta >	6 56	5 19	Iráz >	8 42	4 49	Nagy-tóti >	7 22	7 15						
Szombatság-Rogoz >	7 46	5 47	Hollód >	7 10	5 —	Kót >	9 19	5 14	Szakál >	7 48	7 42						
Hollód >	7 58	5 58	Szombatság-Rogoz >	7 31	6 03	Vésztő >	9 44	5 32	Körösszeg >	8 11	8 19						
Gyanta >	8 12	6 11	Dusesd >	7 55	6 34	Szeghalom >	10 34	6 13	Gyires >	8 33	8 33						
>	8 38	6 36	Magyar-Cséke >	8 07	6 49	Körös-Ladány >	11 —	6 31	Uj-Palota >	8 47	8 56						
>	8 53	6 50	Drág-Cséke >	8 26	7 17	Déva-Ványa >	12 03	7 21	Ósi >	9 03	9 19						
Belényes-Ujlak >	9 05	7 01	Tasádfő >	8 40	7 33	Gyoma érk.	12 45	8 06	Nagyvárad érk.	9 20	9 34						
Sonkolyos >	9 18	7 13	Magyar-Gyepes >	8 54	7 50												
Belényes >	10 04	7 47	Kardó >	9 27	8 31												
Szudrics >	10 27	8 09	Félix-Fürdő >	9 40	8 45												
Lunka-Rézbánya >	10 56	8 34	V.-Velenceze >	10 01	9 09												
Vaskóh érk.	11 12	8 49	Nagyvárad érk.	10 11	9 19												
Székelyhid—Margitta				Margitta—Székelyhid				Nagyvárad—Érmihályfalva				Érmihályfalva—Nagyvárad.					
V. v.		V. v.		V. v.		V. v.		V. v.		V. v.		V. v.		V. v.			
Székelyhid ind.	9 50	7 55	Margitta ind.	4 35	4 45	Nagyvárad ind.	6 50	5 43	Érmihályfalva ind.	5 05	5 24						
Apátkeresztur >	10 46	8 41	Monos-Petri >	4 46	4 56	B.-Püspöki >	7 17	5 59	Érselind >	5 37	6 08						
V.-Ábrány >	11 03	8 55	V.-Ábrány >	4 57	5 08	Bilar >	7 44	6 22	Székelyhid >	6 14	6 43						
Monos-Petri >	11 16	9 06	Apátkeresztur >	5 13	5 26	Paptamási >	8 13	6 48	Nagykágya >	6 27	7 03						
Margitta érk.	11 28	9 16	Székelyhid érk.	5 54	6 07	Gyapoly >	8 29	7 03	B.-Diószeg >	6 42	7 23						
						Vegyes v.		Sz. v.		Vegyes v.		Sz. v.		Vegyes v.			
						B.-Diószeg >	8 52	7 24	Gyapoly >	6 59	7 28						
						Nagykágya >	9 07	7 38	Paptamási >	7 24	8 20						
						Székelyhid >	9 40	8 03	Bihar >	7 45	8 08						
						Érselind >	10 08	8 26	B.-Püspöki >	8 05	8 02						
						Érmihályfalva érk.	10 44	9 —	Nagyvárad érk.	8 21	9 15						

Nyomatott Szent-László-nyomdában Nagyváradon.